

Vård- och omsorg**Ansvarig**

Helen Hansson Malmgren
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Upprättad den

2016-04-18

Upprättad av

Helen Hansson Malmgren, Vellinge kommun
Kristin Lenander, Forenede Care
Katarina Larking, Forenede Care

Reviderad den

2025-04-28

Rutin basläkemedelsförråd/närförråd

Allmänt om läkemedelsförråd

I samtliga Skånes kommuner finns ett eller flera basläkemedelsförråd. Region Skåne betalar för och äger de läkemedel som beställs till de kommunala basläkemedelsförråden. Kommunala basläkemedelsförråd ska vara en buffert för att snabbt kunna påbörja en behandling. Förråden innehåller de viktigaste och vanligaste läkemedlen som patienten kan behöva i akuta situationer, inklusive i samband med palliativ vård inom primärvården. Hantering av läkemedelsförråd inom kommunal hemsjukvård finns att ta del av på [Region Skånes hemsida](#) och är ett komplement till denna rutin.

- Läkemedel från kommunalt basläkemedelsförråd ska användas till patienter med stadigvarande eller tillfälliga insatser från hemsjukvården och när sjuksköterska övertagit läkemedelshanteringen.
- Uttag kan ske enligt generella direktiv och/eller skriftlig ordination av läkare. Läkemedel lämnas ut till patienten i avvaktan på receptexpediering på apotek eller att läkemedlen levereras i dospåsar.
- Patienter i palliativ vård med behov av läkemedel ska få dessa ur det kommunala basläkemedelsförrådet för hela behandlingsperioden. Recept ska då inte utfärdas och registrering av ordinationen görs i Pascal och läkare skriver "LF" (läkemedelsförråd) i kommentarsfältet till apoteket.
- Vid akuta infektioner, då läkare bedömt att behandling måste påbörjas samma dygn, lämnas antibiotika ut i hel kur från förrådet. Recept ska då inte utfärdas och registrering av ordinationen görs i Pascal och läkare skriver "LF" (läkemedelsförråd) i kommentarsfältet till apoteket.

- Övergripande ansvarig för beslut om placering av basläkemedelsförråd samt rutiner för hantering och beställning är kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska.
- I Vellinge kommun finns två basläkemedelsförråd ett i hemsjukvårdens lokaler i Vellinge samt på S.t Knut särskilt boende i Falsterbo. Verksamhetschef ansvarar tillsammans med kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska att utse sjuksköterskor som ansvarar för beställning och skötsel av varje förråd.
- Det finns även förråd för läkemedel på alla vård- och omsorgsboende, vilket benämns "Närförråd". Läkemedel till närförråd beställs/hämtas från basläkemedelsförråden enligt lokala rutiner.
- Verksamhetschef på särskilt boende ansvarar för att utse sjuksköterska som ansvarar för beställningar och skötsel av närförrådet.
- Beställningar från läkemedelsförrådslista bekostas av Region Skåne. Om verksamheten önskar utöka förråden med andra produkter kommer kostnaden för dessa att belasta beställande förskrivares arbetsplats.

Basläkemedelsförrådsansvariga sjuksköterskor

- Medicinskt ansvarig sjuksköterska i Vellinge kommun utser på delegation från omsorgsnämnden sjuksköterskor som ansvarar för beställningar till kommunens basläkemedelsförråd (i samråd med ansvarig verksamhetschef). Medicinskt ansvarig sjuksköterska beställer även behörighet till ansvariga sjuksköterskor.
- En sortimentlista över de läkemedel som kan beställas till basläkemedelsförråden finns på [Vårdgivare Skåne](#).
- Beställningar ska i största möjliga utsträckning ske samlat, då varje läkemedel genererar en separat radkostnad och varje leverans en fraktkostnad.
- Verksamhetschef där det finns basläkemedelsförråd ansvarar för att rapportera till medicinskt ansvarig sjuksköterska i Vellinge kommun om ansvariga sjuksköterskor inte bedöms kunna fullfölja sitt uppdrag pga. längre frånvaro eller av annan anledning.

Beställning från basläkemedelsförråd till närförråd

- Verksamhetschef där det finns basläkemedelsförråd ansvarar för att det finns skriftliga lokala rutiner för beställning och hämtning av läkemedel till verksamheter som har närförråd.
- Läkemedel till närförråd beställs var 4:e vecka. Vid behov av akut leverans görs det per telefon.

- Tänk på att se över närförrådets sortiment, volymer och användning så att läkemedel inte behöver kasseras i onödan. Alla preparat på Region Skånes läkemedelslista som finns i basläkemedelsförrådet behöver inte finnas i närförråden. I närförråden ska de preparat som används oftast finnas och kan ske i dialog med läkare som har det medicinska ansvaret för boendet.

Beställning till basläkemedelsförråd

ApoEx är apoteksleverantör när det gäller försörjning av läkemedel till bland annat sjukhus, privata vårdgivare och kommunala läkemedelsförråd i Skåne. Beställning görs elektroniskt i systemet [CARE](#). *Från och med 1 september 2025 kommer Region Skåne att byta aktör till Apoteket AB.*

Då varje beställningsrad genererar en orderradskostnad och varje beställning ger en leveranskostnad, uppmanar Region Skåne alla kommunala läkemedelsbeställare att i största möjligaste mån sträva efter ett miljövänligt och resurseffektivt beställningsmönster. Frekventa beställningar av enstaka förpackningar ska undvikas och i stället ska beställningar samlas ihop till färre beställningstillfällen så att onödiga transporter undviks.

Sök alltid läkemedel enligt det preparatnamn som är angivet i listan över de produkter som kan beställas. Genom att göra så, kommer systemet att hitta rätt vara för beställning. Apoex byter sedan till generika eller ersättningsprodukt i de fall där det är tillämpligt.

- Det finns ”Normalorder” och ”Akutorder”. Det är mycket viktigt att ni väljer leveranstyp ”Normalorder” innan ni slutför beställningen. En order som läggs innan kl. 12.00 blir då levererad nästkommande vardag.
- Akutorder är bara till för särskilt akuta situationer och bör endast ske i sällsynta undantagsfall. En akutorder ska alltid bekräftas muntligen genom att ni ringer till ApoEx kundtjänst och gör en överenskommelse om hur leverans ska ske.
- För frågor gällande CARE, beställningar, restsituationer och leveranser ska beställande enhet i första hand vända sig till ApoEx kundtjänst:
Telefon: 010-10 10 222 E-post: support@apoex.se

Leverans till basförråd från ApoEx

- Leveransen kontrolleras av sjuksköterska mot följesedel. Den som packar upp ska ange på följesedeln att den är kontrollerad mot leveransen. Namnunderskrift/signatur och datum skrivs på följesedel av den sjuksköterska som ansvarar för uppackning.
Följesedel sparas och läkemedelsförrådsansvarig sjuksköterska kontrollerar den mot originalbeställningen. Verksamhetschef ansvarar för att det finns lokal rutin för förvaring av följesedel.
- Levererade läkemedel packas upp så fort som möjligt efter leverans. Fram till dess att det är uppackade ska förvaras inlåsta i läkemedelsförråd.

- Läkemedel som tillhör narkotikagrupp II-III samt IV-V skrivs in i narkotikajournal.

Förvaring i basläkemedelsförråd/närförråd

- Läkemedel ska förvaras överskådligt och vara lätt att hantera vid genomgång och beställning. Fördela läkemedel i grupperna analgetika, antibiotika, narkotika och övriga preparat.
- Endast läkemedel från basläkemedelsförrådslistan får finnas i förrådet.
- Sortimentlistan för läkemedelsförrådet ska finnas tillgänglig i anslutning till förrådet och kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska skickar den till berörda verksamheter i början av varje år. Innehållet i sortimentlistan revideras årligen av Läkemedelsrådet i Region Skåne.
- Riktlinjer för ordination enligt Generella direktiv ska finnas tillgänglig i anslutning till förrådet. Kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska skickar den till berörda verksamheter när medicinskt ansvarig läkare på vårdcentralerna undertecknat den.
- Läkemedel ska alltid förvaras originalförpackning. Undantaget är läkemedel som ligger packade i palliativa kit.

Uttag av läkemedel från basläkemedelsförråd/närförråd

- Uttag av läkemedel från basläkemedelsförråd/närförråd dokumenteras på blanketten ”Registrering av uttag från läkemedelsförråd”.
- Uttag av narkotikapreparat till patient ska dokumenteras i läkemedelsförrådets narkotikajournal, i patientens narkotikajournal samt i Alfa SignIt.
- Blanketten ”Signaturförttydligande vid hantering av läkemedel” ska finnas tillgänglig i anslutning till läkemedelsförrådet.

Kontroller och rengöring av basläkemedelsförråd/närförråd

Kontroller av läkemedelsförrådet utförs av ansvarig/ansvariga sjuksköterska. Uppgifterna dokumenteras på blanketten ”Signeringslista för utförd kontroll och städning av kyl och läkemedelsförråd” och sparas till den årliga tillsynen tillsammans med medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Temperaturkontroll av kylskåp och läkemedelsförråd

- Det ska finnas en elektronisk kylskåpstermometer i kylskåpet som kan mäta minimum och maxtemperatur och som kan kalibreras. Temperaturen i kylan ska ligga mellan +2–+8 grader C.
- Det ska finnas en elektronisk termometer i läkemedelsförrådet som kan mäta minimum och maxtemperatur och som kan kalibreras. Temperaturen i förrådet ska ligga mellan +15–+25 grader C.

- Temperatur i kylskåpet och läkemedelsförrådet kontrolleras måndag till fredag, med undantag om röd dag infaller. Minimum och maxvärde ska dokumenteras på blanketten ”[Signeringslista för utförd temperaturkontroll i läkemedelsförråd och kylskåp](#)”
- Vid temperaturavvikelser kontaktas närmsta chef för åtgärd och kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska informeras.

Regelbundna åtgärder i kylskåp och läkemedelsförråd

- Städning av kylskåp en gång per vecka samt vid behov.
- Städning av läkemedelsförråd en gång per månad samt vid behov. Torka av ytor med desinfektionsmedel med tensider,
- Kassera regelbundet utgångna läkemedel i läkemedelsförrådet.
- Kontroll att protokollet för ”Temperatur i kyl och förråd” är godkända, en gång per vecka.
- Signeringslista för utförd kontroll och städning av kyl och läkemedelsförråd ska fyllas i.

Narkotikapreparat

Kontroll av förbrukning av narkotikapreparat ska ske minst en gång i månaden med oregelbundet intervall och utförs alltid av minst en sjuksköterska tillsammans med annan personal. Om sjuksköterska som kontrollräknar har behörighet att beställa läkemedel ska kontrollräkningen göras tillsammans med personal som inte har behörighet att beställa.

Om narkotikapreparat fattas ska detta meddelas ansvarig verksamhetschef som ansvarar för att utredning sker. Verksamhetschef gör en bedömning av allvarlighetsgrad och meddelar kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska i Vellinge kommun begär årligen in slumpvis kontroll samt vid behov från alla verksamheter som har läkemedelsförråd.

Övrigt

- Granskning av basläkemedelsförråd görs en gång per år samt vid behov av kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska tillsammans med förrådsansvarig sjuksköterska.
- Granskning av närförråd görs 1 gång per år samt vid behov av verksamhetens medicinskt ansvariga sjuksköterska tillsammans med förrådsansvarig sjuksköterska. Resultatet ska meddelas kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska
- Blanketten ”Registrering av uttag från läkemedelsförråd” sparas tills den årliga tillsynen av förrådet. Verksamhetens medicinskt ansvariga sjuksköterska utser ett slumpvis urval av fem olika narkotiska preparat för olika patienter. Förrådsansvariga sjuksköterskor kontrollerar att uttagna narkotiska preparat finns dokumenterade i patientens journal.

- Egenkontroll av basförrådet utförs vart annat år av läkemedelsansvariga sjuksköterskor på uppdrag av Region Skåne. Vellinge kommuns medicinskt ansvarig sjuksköterska förmedlar uppgifter om egenkontroll.
- Alla läkemedelsförråd ska ha digitala lås och verksamhetschef ansvarar för att loggkontroller genomförs var tredje månad samt vid behov.